БАЛАЛАР ЖЫЛЫ

«Балаусаның» балғын күйшілері

Рая ЕСКЕНДІР

Саусағынан күй төгілген кіп-кішкентай өнерпаз балалардың домбыраны еркін меңгеріп, қос ішекті құдіреттің құлағында ойнағанын көргенде, еріксіз сүйсінесіз. Халқымыздың мұңы мен зарын, ары мен барын күй тілінде сөйлеткен домбыра қазақтың жаны мен қаны. Осынау құдіретке деген құрметі ерекше «Балаусаның» балғын күйшілерінің өнеріне бұл күні көпшілік дән риза.

«Балауса» оркестрі осыдан он бес жыл бұрын М.Дулатов атындағы мектеп-гимназияның шаңырағында құрылған еді. Алғашқы күннен-ақ оқушылардың домбыраға деген қызығушылығын байқаған музыка пәнінің мұғалімі Нәзира Шапайқызы бар ынтасымен бел шеше кірісіп, білгенін үйретуге тырысқан еді. Домбыра үйренгісі келген балалардың басын құрап, үйірме жұмысын ұршықша үйіргені күні кеше сияқты еді. Алғашқыда «Кеңес», «Келіншек» күйлерін тез ақ үйреніп алған оқушылардың қызығушылығы артып, Құрманғазы, Тәттімбет, Дина, Тоқалардың күйлерін ойнауды бастап кетеді.

– Менің қуанатыным, күні бүгінге дейін күй сазымен көрерменін қуантып жүрген оқушыларымның өнері өз бағасын алды. Кейде менен «бір күйді қанша уақытта үйренуге болады, домбыраны қалай меңгеріп алуға болады?» деп сұрап жатады. Бұл арада мен айтар едім, адамның бойында рух, ұлттық құндылыққа деген құрмет болуы керек. Сосын өнерпаз оқушыларымның дәстүрлі өнерге деген қызығушылығы мені ерекше шабыттандырады. Ынтамен қолға алынған жұмыстың нәтижелі болары анық қой. Әсіресе, домбыраға қызығушылығы бар, үйренгісі келетін балалардың қатары артқан сайын мен де шабыттана түсемін. Осы уақыт ішінде қаншама балаға домбыра үйреткенім есімде жоқ. Бір анығы – олардың үйренген әрбір шығармасы менің қуанышым. Ал әлгі өнерпаз балам басқа мектепке ауысып, немесе көшіп кетсе, оның өнердегі тағдыры қалай болар екен деп уайымдап қаламын. Дегенмен, ол баланың орнына дарынды басқа бала келеді. Осылай менің өнердегі өмірім өтіп жатыр. Менің ендігі арманым – шәкірттерімді үлкен сахналарға, биік белестерге шығару. Қазіргі таңда мектептегі, аудандағы іс-шаралардың барлығына біздің «Балауса» оркестрі белсенділікпен қатысып отырады, – дейді оркестр жетекшісі Нәзира Атагелдиева.

Жақында домбыра үйірмесі өзінің кезекті есеп беру кешін өткізіп, оған қаламыздың ардақты ардагерлері шақырылған еді. «Қасиетті домбырам» деп аталатын кешке биология ғылымының кандидаты Балтабай Рахымжанұлы, еңбек ардагері Райхан Тәңірбергенқызы, мектеп басшысы Талғар Талғатұлы мен оқушылардың ата-аналары қатысты. Осынау жылдар ішінде оркестр бірнеше байқаудың жеңімпазы атанып үлгерді.

«Балауса» оркестрінің ең кішкентай мүшесі Камила Мұқатованың жасы 5-те болса да, бес күй үйреніп алған. Кішкентай өнерпаз қалалық байқауда III орынды иеленіп, көрерменнің көзайымына айналған еді. Қазіргі таңда домбыра үйірмесі балалардың жасына қарай 5–8 және 9–13 жас деп екі топқа бөлінген. Оркестрде талантты жас күйшілер өте көп. Оларды даралап, бөліп-жару еш мүмкін емес. Олардың әрқайсысы «Балаусаның» Құрманғазы мен Динасы.

«Әр қазақтың төрінде домбыра ілініп, оның құлағында ойнайтын қара домалақтар көбейсін» деген ардагер қариялар батасы қабыл болғай!

КЕЗДЕСУ

ҰЛТТЫҚ РУХТЫ ОЯТАДЫ

Алматыда «Домбыра – қазағымның қазынасы» атты музыкалық-сазды кеш өтті.

Аталмыш іс-шараны Чехов атындағы орталық қалалық кітапхана ұйымдастырды. Мәдени жиынға қонақ ретінде дәстүрлі әнші Сәуле Жанпейісова мен ұлттық аспаптар шебері Жолаушы Тұрдығұлов шақырылған. Кеште дарынды жастарымыз күмбірлеген күйді көрермендерге тарту етті. Ұлттық аспабымыз домбыра күні елімізде биыл төртінші жыл қатарынан тойланып жатыр.

«Нағыз қазақ қазақ емес, нағыз қазақ – домбыра» дегендей, бүгін кітапханамызда ұлттық домбыра күніне «Домбыра – қазағымның қазынасы» атты музыкалық әдеби кеш өтуде. Кешіміздің мақсаты – ел ертеңі жастардың ұлттық сана-сезімін ояту. Оларды ата-бабадан кәсіп болған дәстүрлі домбыраға қызықтыру», – деді кітапхана қызметкері Айнұр Балаубаева.

«Бүгінде менің мектебімде алпыстың үстінде бала тәрбиеленіп жатыр. Олардың домбыраны ғана үйреніп қоймай, ән айтады. Сол арқылы балалардың бойындағы ұлттық рухын оянып, тәрбилеп жатырмыз. Бұл – біздің болашақтағы жемісіміз деп ойлаймын», – деді дәстүрлі әнші, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Сәуле Жанпейісова.